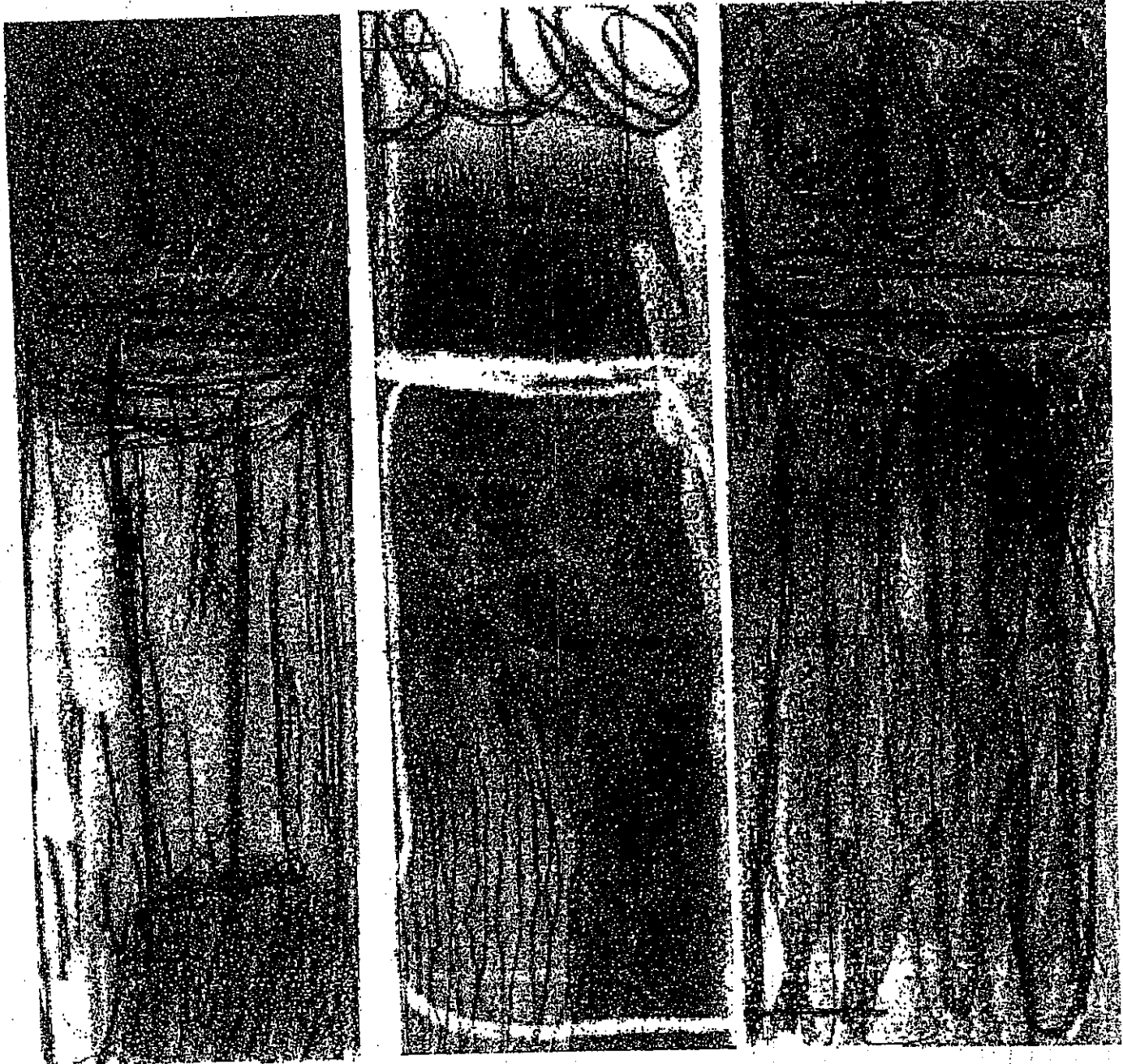

Information om retningslinier for
magtanvendelse og andre indgreb i
selvbestemmelsesretten i
Familie- og
Arbejdsmarkedsforvaltningen

Den 1. januar 2000 indførte Socialministeriet regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har efterfølgende udarbejdet retningslinier til brug for medarbejderne i forvaltningen med ansvar for pleje, omsorg og socialpædagogisk bistand til mennesker med betydelig og varig nedsat psykisk funktionssevne.

Formålet med retningslinierne er at sikre, at borgere med psykisk udviklingshæmning og psykiske lidelser i Københavns Kommune får den hjælp de har krav på ifølge lovgivningen og de principper der er vedtaget af politikerne i Københavns Kommune. I den forbindelse er det målet, at begrænse anvendelsen af magt og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til et absolut minimum og synliggøre, de indgreb der finder sted.

Ifølge Socialministeriets regler er der adgang til følgende indgreb i den personlige frihed:

1. Alarm- og pejlesystemer
2. Fastholdelse
3. Tilbageholdelse eller tilbageføring til boligen
4. Beskyttelsesmidler
5. Optagelse i særlige botilbud uden samtykke

Samlet kaldes indgrebene for magtanvendelse og de gennemgås nærmere i retningslinierne.

Forinden denne gennemgang er der dog en beskrivelse af den omsorgspligt, som er hele grundlaget for forvaltningens indsats overfor mennesker med betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne.

For disse borgere er det karakteristisk, at de ofte ikke er i stand til at give udtryk for hvilken omsorg de ønsker og dermed heller ikke kan give samtykke til den omsorg, som Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen gerne vil tilbyde dem. Samtidig har forvaltningen efter serviceloven pligt til at yde omsorg, hvilket her nærmere får karakter af en pligt til at undgå omsorgssvigt. Pligten til at yde omsorg også hvor borgeren ikke giver samtykke betyder, at det kan være nødvendigt at handle med magt mod den pågældendes vilje for at undgå, at denne eller andre lider væsentlig personskade - dette betegnes som magtanvendelse.

Hermed er vi tilbage ved de nævnte indgreb.

For at kunne iværksætte indgrebene er der dog visse betingelser som skal være opfyldt. Herunder er der tale om følgende generelle betingelser:

- Magtanvendelse må aldrig erstatte omsorg, pleje eller socialpædagogisk bistand.
- Den borger vi har med at gøre skal have en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.
- Borgeren skal desuden modtage bestemte tilbud efter serviceloven:

- Personlig og praktisk hjælp efter § 71
- Aflastning og afløsning efter § 72
- Socialpædagogisk bistand efter § 73

- Specielle behandlingstilbud såsom fysioterapi og særlig tandbehandling efter §§ 85-86
 - beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud efter §§ 87-88.
- Der skal udarbejdes en handleplan efter servicelovens § 111, for de personer, overfor hvem det alligevel har været nødvendigt at anvende magt.
 - Det skal sikres, at der er den nødvendige **faglige dokumentation** for den nedsatte psykiske funktionsevne. Dokumentationen skal bestå af:
 - En sundhedsfaglig (læge eller sygeplejerske) vurdering af den pågældende borger.
 - Eventuelt en psykologisk og pædagogisk vurdering af borgeren.
 - Den mindst indgribende løsning skal altid vælges.
 - Der skal være foretaget hvad der er muligt for at opnå personens **frivillige medvirken**.
 - Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så **skånsomt og kortvarigt** som muligt.
 - Indgreb i den personlige frihed skal tilpasses den enkelte borgers situation og behov.
 - Der skal være **åbenhed** om hvilke beslutninger der er truffet og hvorfor, så det er helt klart for den enkelte og/eller dennes pårørende, værge eller bisidder.

Herudover er der konkrete betingelser knyttet til hvert enkelt indgreb og en række sagsbehandlingsregler, herunder regler om godkendelse, registrering, indberetning og klageadgang ved iværksættelse af et indgreb.

Som en vigtig del her af, er der regler for inddragelse af pårørende både, hvor forvaltningen ønsker at gøre brug af et af de nævnte indgreb og hvor der er sket anvendelse af et indgreb. Pårørende vil også kunne klage på vegne af en borger, hvor denne er blevet udsat for et indgreb.

Disse regler er nærmere beskrevet i de gældende retningslinier for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten i Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen.